

VILLÁNYI LÁSZLÓ

Utazás Székelyföldön

Dani és Gergő fiammal

Bevallom, számomra az egy kaptafára épült benzinkutak, az egyforma bevásárlóközpontok, az azonos áruk halmaza jelenti a legkevésbé Európát. A természetes intelligencia, a nem hivalkodó műveltség, a hagyományok tisztelete, az élet szeretete sokkal inkább kiérdemli az európai jelzőt, s mindez megtalálható a Székelyföld lelkületében. Így hát Margit nénit, a székely parasztasszonyt – aki Almáson meggypálinkával, salátalevesssel, puliszkával, buktával várt bennünket – európaibbnak gondolom, mint a divatot majmoló, ostoba tévéműsorok stílusát utánzó „modern” nőket. Ő ráadásul a szeretet művészetéről tud lényegeset, arról mesélt, hogy tíz éve meghalt férje házasságuk alatt soha nem tett olyat, amiért megharagudhatott volna rá. Szelíden még a harang is rábólintott szavára, s végignéztük, amint a kertekszépe szirmai kinyílnak az alkonyatban. Gyorsan hozzászoktunk, hogy Margit néni krumpli helyett pityókát, zöldbab helyett fuszulykát mond, az „és” helyett „s”-t, az „is” helyett „es”-t.

Székelyföldön még bivalyt is látni a tehéncsordában, Minimarket helyett Vegyeske feliratot, megcsodálhatjuk a Lázár-kastély különleges reneszánsz díszait, Kézdivásárhelyen az egyedi építkezési módot: a Fötér házai között sugárirányban keskeny utcácskák nyílnak, mert hajdanában egymás mögé építkeztek. Máréfalván bizonyosan nem tudjuk eldönteni, melyik a legszebb székely kapu, Madéfalván pedig összeszorul a szívünk, ott gyilkolták le a legények százait a császár katonái,

mert lázadtak a sorozás ellen. Tamási Áron sírjánál felidéződhet a magyar irodalom egyik legszínesebb, leghumorosabb alakja, Ábel, és a múzeumnak meghagyott öreg házban a téka, a bölcső, a hímezett párnák, a díszes korsók, a farkastól védő nyakörv, a medvecsapda szemrevételezése közben megtudhatjuk, mikor hova ültették az udvarlót, amiből kikövetkeztethette, hol is tart az udvarlásban.

Mesélték, amikor a székely bácsi a buszon ülve meglegelte a zötykölődést – mert hát a sofőr mindhiába kerülgette a kátyúkat –, így szólt a vezetőhöz: „Hagyja el, úgysem tud belehajtani minden gödörbe!” Bizony rettentően rosszak a székelyföldi utak. Sajnos a Gyilkostónál már árulják a bővlikat, bódék sokasága teszi tönkre a nyugalmat, miként a Békás-szorosban is. Csak reménykedni lehet, hogy a Szent-Anna tavat, ezt a gyönyörű tengerszemet nem éri utol a civilizáció, marad érintetlen a hegyek között. Szimbolikusnak érezhettük annak a részegnek a látványát, aki még fel tudott ülni a biciklire, elindulni viszont már nem, ott aludt a kocsmá falának dőlve. Kísért a tehetetlenség, a reménytelenség.

És hiába áltatná magát az ember, Székelyföldre is beszívárogo a globalizáció összes hátránya. Mindennek ellenére őrződik itt még valami fontos az emberi létezésből, őrződik Európából.

Almáson Margit néninél

